

Koristen nauk

Slovenski starši in dijaki ter ostali volilni upravičenci so v nedeljo, 11., in ponedeljek, 12. t.m., v skladu s pozivom in navodili enotnih Solskih odborov v Gorici in Trstu šli v lepem številu na volišča in s svojimi glasovi obnovili zavodne svete na srednjih šolah ter okolišne svete na osnovnih šolah. Razen zelo redkih izjem pa so prav tako v skladu s pozivom obeh Solskih odborov bojkotirali volitve v okrajne in pokrajinske svete, in sicer v znak protesta, ker pristojne oblasti kljub takorekoč soglasni zahtevi slovenske narodnostne skupnosti niso ustanovile samostojnega slovenskega šolskega okraja, ki bi edini mogel zajamčiti avtonomijo slovenskega šolstva v Italiji.

Ravnanje slovenskih staršev, dijakov, šolnikov in neučnega osebja na naših šolah je treba smatrati za dokaz velike politične zrelosti in hkrati za ponovno potrditev, kako je slovenska narodna manjšina kljub svoji idejni in politični razvejanosti v bistvu homogena enota, ki more in zna enotno nastopati, kadar gre za vprašanje obstoja njene narodne bitnosti.

Rezultati zadnjih šolskih volitev pa tudi jasno dokazujejo, da sta šolska odbora tele, ki zares predstavljata našo narodnostno skupnost in ki tudi verno tolmačita njeno voljo in njena čustvovanja.

Slovinci smo ob tej priložnosti množično pokazali, da smo in tudi hočemo biti subjekt dogajanja in da se zato hočemo tudi enakopravno vključiti v splošno družbeno dogajanje ter prispevati svoj delež v prizadevanjih za nadaljnji družbeni napredek. Pomembno in razveseljivo je, da so takšno voljo na zadnjih šolskih volitvah v ogromni večini pokazali tudi Slovenci, člani KPI, ki so po zaslugi svojega italijanskega partijskega vodstva pred hudo dilemo: ali biti zvesti partijski disciplini in voliti v okrajne in pokrajinske svete ali pa bojkotirati te volitve v skladu s pozivom Solskih odborov, v katerih je prevladalo stališče Slovenske skupnosti, socialistov, sindikata slovenske šole in slovenskih ustanov ter organizacij. Zato tudi v tem pogledu pomenijo izidi šolskih volitev prelomnico, saj so pokazali, da obstaja tudi v okviru KPI vprašanje jasnejših in pravičnejših odnosov med njenima narodnima komponentama.

Akcijo te avtonomije slovenske šole je treba zdaj nadaljevati in zlasti skrbeti, da se ohrani ter še bolj okrepi enotnost med našo slovensko narodnostno skupnostjo, ki bo prav gotovo še dalje izpostavljena raznim razdiralnim pritiskom saj nič ne kaže, da so se določene sile odpovedale svojemu konceptu avtonomije za slovensko šolstvo, kar med drugim izhaja iz izjave prosvetne-

MORO JE PROTI SODELOVANJU KOMUNISTOV V VLADI

Glede na to, da so republikanci sklenili, da ne bodo več ohranili odnosa »ne glasovanja« do Andreottijeve vlade in da bodo torej lahko glasovali tudi proti njej, če se jim bo zdelo, kot npr. v zvezi z državnim proračunom, se je začelo zadnji čas govoriti o vladni krizi. Ostri postajata v polemiki s Krščansko demokracijo tudi socialistična in komunistična stranka, čeprav še nista dvignili tona. Ne prikrivata več svoje nezadovoljnosti, češ da gredo stvari še vedno vse preveč po starem naprej, da rušuje vlada gospodarsko krizo vse prepočasi, da se dela Krščanska demokracija neobčutljiva za resnične potrebe današnjega položaja in za pritisk iz ljudstva (sindikati in KPI) in podobno. Iz vsega je razvidno, da KPI ni voljna še dolgo čakati, da pride v vlado, zato je levica na splošno spet prišla na dan z znanim predlogom za »nujnostno vlado«, v kateri naj bi bile zastopane vse stranke ustavnega loka.

Medtem ko KP, kot rečeno, še ohranja miren ton in ne postavlja ultimata, češ da noče vladne krize »v temi«, t.j. v negotovosti, pa pošilja noproj sindikalno federacijo ki je dejansko že začela v obliki široko organiziranih stavk pritiskati na vlado. V bistvu pa ima ta pritisk namen pripraviti Krščansko demokracijo do tega, da se zave, da ni mogoče več vladati brez direktnega sodelovanja komunistov v vladi ali vsaj v vladni večini. V tem primeru bi postavili vlado iz »strokovnjakov«, ki ne bi direktno predstavljali strankarskih vodstev.

Osnutek je še malo meglen; točneje bi ga zarisali potem, ko bi Krščanska demokracija pristala na pogajanja o tem. Ali nujnostna vlada, v kateri bi bile vse stranke, ki podpirajo sedanjo ustavo, ali komunisti direktno v vlado skupaj s krščanskimi demokrati in tistimi strankami, ki bi pristale na »zgodovinski kompromis« — to je v bistvu danes zahteva komunistov.

Temu se upirajo nekateri vidni politiki Krščanske demokracije, predvsem Aldo Moro, pa tudi Zaccagnini. Moro meni, da ni mogoče iti dalje od sporazuma med šestimi strankami iz meseca julija, in govori le o dveh alternativah, krščansko-demokratski in levi. Levici pravi, da še nima svoje alternative, torej nima smisla govoriti o vladni krizi oziroma o zamenjavi vladne formule. Kakšna bi bila vlada, v kateri bi sodelovali komunisti in krščanski demokrati, poleg kakšnih drugih strank? Takva vlada bi po njegovem ne bila sposobna vladati. Moro se pri tem sklicuje tudi na Zaccagninija. Tako stanje bi gospodarsko in politično krizo v državi le še poslabšalo.

Toda komunisti in socialisti odgovarjajo, da je predvsem potrebna sprememba na vrhu kot predpogoj za prenovitev države in za zdravitev gospodarske in politične krize. Brez tega je ves trud jalov.

Položaj na splošno ni rožnat. Gospodarstvo je vedno bolj slabokrvno in brez pobude. Vlada vozi slalom med KD in KP. Kr-

(dalje na 2. strani)

Nenavadna konferenca v Kairu

V Kairu se je začela v sredo izraelsko-egiptovska konferenca za pripravo nove faze ženevskih pogajanj za mir na Bližnjem vzhodu. Ta konferenca vzbuja velikansko in delno tudi polemično zanimanje svetovne politične javnosti kot nadaljevanje stikov, ki jih je navezal egiptovski predsednik Sadat pri svojem nedavnem obisku v Izraelu. Take nepričakovane stvari napravljajo svetovno politično dogajanje zanimivo in do neke mere tudi pustolovsko in romantično.

V bistvu je namreč ta konferenca kljub vsej svoji resnosti vendarle velika pustolovščina, o kateri ne more nihče nič napovedovati, kako se bo končala. Po eni strani je res, da je bilo vojskovanje in sovražva med Izraelci in Arabci že več kot dovolj in

da so najbrž že oboji naveličani tega in si želijo miru, pod pogojem, da pride do kake za obe strani častne kompromisne rešitve. Po drugi strani pa je pustolovščina v tem, da je na izraelski strani pobudnik teh stikov in pogajanj Begin, ki je bil pred letom 1948 vodja najostrejše izraelske teroristične organizacije, katere cilj je bil ustanovitev izraelske države za vsako ceno. Gotovo je precej ironije v tem, da takih stikov niso mogli navezati veliko zmernejši izraelski politiki, kot npr. Golda Meir, navezal pa jih je Begin, vodilni politik najbolj nacionalistične in nepopustljive današnje izraelske stranke.

(Dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 18. decembra, ob: 9.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Danes obišče mo Ovcjo vas. 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Sovica Oka«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.05 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet - vmes: 14.00 Poročila. 15.00 Nedeljsko popoldne: — Šport in glasba. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 19. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Kaku so jele naše nuonote. (Samo Sancin). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenski zbori. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin). 16.30 Glasba za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 P. Abraham: Ples v Savoyu, opereta. 18.00 Poročila. 18.10 Čas in družba. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 20. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Nekoč je bilo. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.25 Vladimir Korolenko: »Makarove sanje«, priredil Filibert Benedetič. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba (Antek Seražin). 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.30 Motivi iz filmov. 15.30 Poročila. 15.35 Top lestvica (Tea Meulja). 16.30 Čudoviti otroški svet (Nadja Pahor). 17.00 Poročila. 17.05 P. Abraham: Ples v Savoyu, opereta. 18.00 Poročila. 18.10 Problem slovenskega jezika. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 21. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Z modo po svetu (Sonja Mikuletič). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35): Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.30 Ključice Trst 310065 - vmes: 15.30 Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 Sopranistka Rita Susovsky, pri klavirju Livia Romanelli D'Andrea. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 »Človek, ki je bil«. Radijska drama, napisal Leopold Suhadolčan. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 22. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Kje so hoje rožice (Marinka Pertot in Irena Žerjal). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca): Družina. (Lojze Zupančič). 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Pevsko tekmovanje Seghizzi. 13.35 Me-greeni. 15.30 Poročila. 15.35 Kaj je novega v diskoteki, Mara Žerjal). 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Kratka poročila. 17.05 Klavirska glasba. 17.20 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Urejanje vrtov. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 23. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.30 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Zapiski Jožeta Pirjevca. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca): Rojstna hiša (Martin Jevnikar). 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zbor »Standrež« in Goriški deklški zbor. 14.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 XY odgovarja. 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Poročila. 15.35 Njeje v posvetilo. 16.00 Gremo v kino (Sergij Grmek). 16.30 Otroški vrtljak (Marija Susič). 17.00 Poročila. 17.05 Skladatelj Emil Adamič. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 24. decembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavdan - vmes (9.30): Nekoč je bilo. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca): Kulturno pismo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča dneva. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Izbor iz operet. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Običaji in glasba. 15.00 Tekmujte s Petrom (Jelka Daneu in Peter Cvelbar) - vmes 15.30 Kratka

Moro je proti sodelovanju komunistov v vladi

(nadaljevanje s 1. strani)

ščanska demokracija je podobna nasledle mu kitu, ki se zaman trudi, da bi spet splaval. KP bi rada, da bi čimprej poginil, toda kaj naj stori potem? Socialisti ji zavidajo njeno moč in živčno jezikažo okrog nje. Vsi drugi plahtajo okrog neodločni in nemočni.

Bistvo problema je ravno v tem: kaj potem, če zares pade Andreottijeva vlada? V tem primeru bi najverjetneje prišlo do predčasnih parlamentarnih volitev, ki bi

ZBOROVANJE O JEZIKOVNIH MANJŠINAH V ITALIJI

»Mednarodna zveza za obrambo ogoženih jezikov in kultur« (AIDLCM) in njen Federalni odbor za etnično-jezikovne skupnosti in za regionalno kulturo v Italiji sta naznanila, da bo 21. zasedanje tega odbora od 28. do 29. decembra v Casarsi (Cjasarse) pri Pordenonu v dvorani tamkajšnjega občinskega sveta. Na njem bodo razpravljali o položaju jezikovnih manjšin v Italiji, si izmenjali informacije in se pogovorili o pobudah za ovrednotenje njihove jezikovne dediščine. Obravnavali bodo tudi poročila o zadnjem zborovanju v kraju Acquaviva - Collecroce (Kruuč) in organizacijske zadeve.

AVSTRIJSKO USTAVNO SODIŠČE UGO-DILO PRITOŽBI ODVETNIKA TISCHLERJA

»Naš tednik« na Koroškem je prinesel v svoji zadnji številki kot »zadnjo vest« novico, da je avstrijsko ustavno sodišče razsodilo, da je orožništvo 8. avgusta lani ob znanih dogodkih v Škocjanu in Sinči vasi (v zvezi z demonstracijo koroških Slovencev) ravnalo protizakonito, ko so orožniki aretirali 26 Slovencev. Ustavno sodišče je ugodilo pritožbi odvetnika dr. Jankota Tischlerja in ugotovilo, da je bil potem, ko so ga prijeli, podvržen nečloveškemu in poniževalnemu ravnanju. Orožništvo je pravdo izgubilo. Več o tem bo prinesel »Naš tednik« v prihodnji številki, nakar bomo tudi mi objavili o tem več podrobnosti.

Nenavadna konferenca v Kairu

(nadaljevanje s 1. strani)

Vprašanje je, kaj se lahko iz tega rodi. Begin bo moral nedvomno nadaljevati svojo tvegano igro, če noče vsega pokvariti in razočarati tako lastne države oziroma javnosti kot Združenih držav in vse tiste

Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »Dežurna služba na božični večer«. Radijska igra, napisal Posip Tavčar. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila. 19.30 - 24.00 »Prišla je lepa, sveta noč«, radijska božična vigilijska. 19.30 Laska glasba. 20.00 Jožko Kragelj: »Ankin najlepši božič« - črtica. 20.20 Pesmi z vsega sveta. 21.00 »Božžje drevice«. Radijska igra, napisal Vinko Beličič. 22.00 Uša božič. 22.30 Koncert. 23.15 Glasba. 24.00 Prenos polnočnice iz cerkve v Dolini.

morda lahko stvari razčistile, lahko pa tudi — in to je še verjetnejše — še bolj zapletle ter vzele komu prostor za manevriranje. Tega pa se boje tako krščanski demokrati kot komunisti, pa tudi socialisti, ki bi lahko doživeli na volitvah novo razočaranje. Razen tega se postavlja pred komuniste velikanski problem, ki se ga kar boje priznati sami sebi: kaj bi storili, če bi se znašli v vladi, skupaj s KD ali sami? Kako bi rešili gospodarsko krizo? Kako bi rešili problem nasilja in terorizma? Kako bi pomirili sindikate, ko pa bi morali nujno znižati življenjsko raven, če bi hoteli ozdraviti javne finance in gospodarstvo? In to v okviru Evropske skupnosti, ki bi ne bila prijazno razpoložena do njihove vlade. Če začnejo premišljevat o tem, jih mora boleti glava. Toda zaenkrat se držijo gesla: »Priti na oblast, potem pa bo že kako!«

NOVICE

V kratkem bodo izvedli v Belizeju, ki je zdaj avtonomna britanska kolonija v Srednji Ameriki in šteje okrog 120.000 prebivavcev raznih ras, referendum, ki naj bi potrdil voljo prebivavstva do neodvisnosti. Velika Britanija je pripravljena v kratkem podeliti deželi neodvisnost. Belize sam ima zaenkrat pod orožjem samo 250 policistov. Belize je še reven, a ima lepo bodočnost.

Kot poročajo, je v zadnjih mesecih, po koncu spopada v Katangi, zbežalo iz te dežele, ki je bila pred leti nasilno priključena Zairu, že nad 220.000 prebivavcev, ki se bojijo nasilja in maščevanja zairskega diktatorja Mobuta in njegove vojske. Zelo veliko ljudi beži tudi iz Vietnama in Kambodže. Problem beguncev v svetu postaja vedno hujši, najslabše pa je, da gre za masovni pojav in da postaja že nekaj vsakdanjega, da mora na stotisoče ljudi zbežati iz svoje domovine.

V osrednjem slovenskem in primorskem tisku se pojavljajo pritožbe proti tovarni cementa »Salonit« v Anhovem, ki maže in zastruplja vodo reke Soče, da grozi postati mrtva reka, in prekriva s prahom vso okolico, od česar trpi tudi sadjereja — ter seveda dihalni organi ljudi.

svetovne javnosti, ki si želi sporazumnega miru in sprave na Bližnjem vzhodu. Če bi se začel izmikati, bi imelo to hude polične posledice tudi zanj, saj bi se pokazal kot neresen tip. Zato je bil Sadatov odziv na nekoliko demagoško in morda ne preveč resno mišljeno Beginovo povabilo v Irrael veliko manj »kapitulantsko« in tvegano, kot mu očitajo arabski skrajneži. Prijel je takorekoč Begina za besedo. In zdaj ga drži. Begin bo prisiljen na velike koncesije, če se bo hotel na lep način izvleči iz te zadeve in dokazati, da je bila njegova ponudba za spravo in mirovni sporazum mišljena resno. To pa vzbuja tudi upanje, da konferenca, ki se je začela v Kairu, ne bo mlatila samo prazne slame.

V predbožičnem razpoloženju

V tem predbožičnem, t.j. adventnem času je vsepovsod v zahodnoevropskih in ameriških mestih občutiti, da se bliža prisrčen božični praznik. Povsod so postavili na javnih trgih visoka božična drevesa, v veselje mladih in starih; zvečer so drevesa pestro razsvetljena in prijazno žarijo v noč. Trgovci so okusno uredili izložbe in jih okrasili z božičnimi simboli in zelenjem. Marsikje so spet namestili nad cestami in trgo-

varčevanje, pa tudi ne zaskrbljenost nad gospodarsko krizo, ampak najbrž predvsem vse večja neobčutljivost za vrednote in poezijo, ki se ne dajo izraziti v denarni vrednosti, in morda tudi vedno večja posurovelost v človeških odnosih. Vse preveč je takih, ki mislijo samo na zaslužek, na dobiček in na to, kako bi izkoristili druge v svoje namene, vse manj pa je takih, ki bi pomislili kdaj tudi na to, kako bi pripravili svoji okolici, svojim someščanom kako veselje ali kako bi jim izkazali vsaj prijaznost in vljudnost.

Adventni čas pa je ravno najlepši in najprijernejši čas za to.

SLOVENSKA MAŠA V MILANU

Kot po navadi, se bodo Slovenci, ki žive v Milanu in okolici, v nedeljo 18. decembra ob 15. uri zbrali v cerkvi Sv. Tomaža, ulica Broletto, k skupni maši. Najprej bo izseljeniški duhovnik Jure Rode daroval sv. mašo z adventnim premišljevanjem, nato pa bo imel v bližnji dvorani g. Bruno Sferza, vodič milanskih pavlincev, predavanje o Španiji, Portugalski in Fatimi.

Vljudno vabljeni vsi Slovenci. Za informacije telefonirajte na štev. 02/872990 ali 0332/283401.

—o—

V Sloveniji ni treba plačati davka tistim občanom, ki zaslužijo manj kot 110.000 novih dinarjev na leto (približno 4.400.000 lir).

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi svojim cenjenim abonentom in zvestim obiskovalcem, prizadevnim sodelavcem, dragim prijateljem in vsem, ki jim kakorkoli dolguje zahvalo za svoje plodno delo in umetniško rast.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU

vinami pisane žarnice, ki spremenijo zvečer mestno središče, pa tudi obrobne kraje v otoke luči. Predvsem pa je občutiti božično razpoloženje v tsoč drobnih stvarih, od večje prijaznosti v trgovinah in javnih lokalih ter sploh v občevanju med ljudmi do trgov, na katerih prodajajo božična drevesa in božičnic, ki jih pripravljajo za otroke in za socialno šibke ljudi.

žal pa je v Trstu, razen nekaj božičnih dreves, o tem malo opaziti. Zdi se, kakor da je naše mesto še vedno sredi energetske krize, ko je škoda vsake žarnice in lučke za božično drevo. Človek ima skoro vtis, kakor da so tržaški trgovci in lastniki javnih lokalov z zadovoljstvom pozdravili energetske krizo pred nekaj leti, da jim ni bilo treba več postavljati božičnih dreves in da so si tako prihranili nekaj fickov. Zlaj kar vztrajajo pri tej skoposti, čeprav je energetska kriza močno izgubila na svoji akutnosti, kot dokazujeta nova potrošnja bencina in indeks prodaje avtomobilov.

Pri tej odsotnosti adventnega razpoloženja v našem mestu torej ne igra vloge kako nujno

Devetnajst zahodnih držav, med njimi tudi Italija in Zahodna Nemčija, je predložilo na beograjski konferenci o preverjanju uresničevanja sklepov helsinške konference o miru in sodelovanju v Evropi predlog resolucije, ki obsoja vsa nasilna, teroristična dejanja in zlasti jemanje talcev.

Resolucija bi morala biti vključena v končno deklaracijo konference. V njej se naglašata tudi podpora Združenim narodom pri pobudi za izdelavo mednarodne konvencije proti jemanju talcev.

Resolucija bi morala biti vključena v končno deklaracijo konference. V njej se naglašata tudi podpora Združenim narodom pri pobudi za izdelavo mednarodne konvencije proti jemanju talcev.

Zahodnonemški delegat Peter Fischer je v tej zvezi izjavil, da je beograjska konferenca pozitivno presodila nemško operacijo v Mogadišu, s katero so osvobodili talce na letalu Lufthanse, in obžaloval, da se predlogu devetnajstih držav proti terorističnemu jemanju talcev niso pridružile vse države, ki sodelujejo na beograjski konferenci.

Prav pa bi bilo, če bi kdo sprožil na beo-

grajski konferenci tudi vprašanje človeških in državljanskih pravic ljudi brez državljanstva v nekaterih zahodnih državah, kot npr. v Italiji. Gotovo, da je pravilno in pošteno obsoditi kršenje človeških pravic v nekaterih komunističnih državah, a pri tem ne bi smeli prezreti, da tudi nekatere zahodne evropske države nimajo preveč čiste vesti glede človeških pravic.

To velja npr. glede pravic narodnih manjšin, o čemer je že s poudarkom spregovoril jugoslovanski delegat na konferenci. Ni videti vzroka, zakaj naj bi bilo obsojanja vredno kršenje človeških pravic disidentov in sploh drugače mislečih ljudi v komunističnih državah, ne pa brutalno in zakrknjeno odrekanje osnovnih narodnostnih in človeških pravic narodnim manjšinam ali celim narodom, kot so npr. Bretonci.

Italija pa ima umazano vest tudi glede mnogih občanov brez državljanstva, ki živijo že desetletja v sklopu italijanske republike in imajo v njej stalno bivališče, a jim v nasprotju s samimi določili italijanskega zakona o državljanstvu zakrknjeno zanika državljanstvo, ne da bi oblasti navedle vzrok za to. Tako ponižuje te svoje občane in jih napravlja neenakopravne, jim odreka osnovne človeške pravice, npr. glede službe in jih izroča praktično na milost in nemilost policijskim organom, ki odločajo o njihovih »pravica«.

V Italiji, zlasti v naši deželi, je na tisoče ljudi brez državljanstva, ki so prisiljeni životariti v naravnost nemogočih prazgodovinskih pravnih razmerah, pri tem pa italijanski predstavniki na konferenci v Beogradu na ves glas in s krokodilskimi solzami obsojajo kršenje človeških pravic v komunističnih državah. Kaj, ko bi se pozanimali, kako je s tem pri njih doma? Gotovo bi jim lahko postreglo z zanimivimi podatki Cosigovo notranje ministrstvo, ki razpolaga s statistiko ljudi brez državljanstva, ki so prisiljeni živeti v Italiji.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV
v Trstu

VABI NA

DUHOVNO SREČANJE PRED BOŽIČEM
v ponedeljek, 19. decembra, ob 20.15.

Govoril bo župnik ALBIN GRMEK.

Varčevalna akcija za praznike

Inflacija, ki najbolj prizadene ravno revne sloje in s tem predstavlja najslabšo plat gospodarske krize, se običajno še zaostri ob velikih nakupih, kot na primer ob praznikih. Zaradi tega tržaška občina ob sodelovanju Zveze trgovcev letos že drugič organizira pred božičnimi prazniki tako imenovano varčevalno kampanjo oziroma akcijo za znižanje cen, ki se začne danes, v četrtek. Trgovci pa imajo do ponedeljka čas, da se pridružijo tej hvalevredni pobudi.

Na tržaškem županstvu je bila v sredo v opoldanskih urah tiskovna konferenca, na kateri so pojasnili pomen in predpise varčevalne kampanje. Odbornika Bertoli in Abate sta pojasnila, da spadata pobijanje cen in obramba potrošnikov v splošni gospodarski program občinske uprave. V ta namen je treba ustvariti novo ozračje gospodarske politike. Občinska uprava se bo trudila, da

bi varčevalna kampanja postala stalna gospodarska akcija, prihodnjič že za veliko noč 1978.

Kakšni so predpisi za kampanjo o znižanju cen? Trgovine, ki bodo imele napis »operazione risparmio« — varčevalna akcija — se bodo obvezale, da postavijo do 31. decembra cene pod zaporo. Izobesiti bodo morale seznam blaga, za katero bodo veljale znižane cene. Na seznamu, katerega bodo jestvinarji pred izobešenjem predložili občini oziroma njeni pristojni komisiji, bo moralo biti vsaj 50 odst. izdelkov za široko potrošnjo.

Občinska uprava bo morala nato po izdaji dovoljenja za varčevalno akcijo nadzorovati, da v okviru te kampanje trgovine ne bodo prodajale slabega blaga in morda celo po višjih cenah, kar se je — na žalost — že zgodilo, ker to škoduje tako varčeval-

(Dalje na 6. strani)

Naj se prične novo poglavje v zgodovini

Kot je bilo napovedano, je v četrtek, 8. decembra, na praznik Brezmadežne, prispel v Trst novi škof msgr. Lorenzo Bellomi. Z duhovščino in lepim številom vernikov svoje škofije se je uradno seznanil v cerkvi sv. Justa. Slovesnosti ustoličenja so se udeležili tudi številni predstavniki civilne oblasti iz dežele in tržaške pokrajine. S tem dnem je bilo konec apostolske administrature, ki je bila več kot dve leti zaupana goriškemu nadškofu msgr. Cocolinu, kateremu je treba priznati, da je z veščo roko in z velikim čutom za odgovornost skrbel za prehod od Santinovega škofovanja do danes, ko je vodstvo tržaške škofije prevzel msgr. Lorenzo Bellomi.

Slovenski verniki tržaške škofije in slovenska javnost na splošno pričakujejo, da se bo novi cerkveni pastir znal čimprej popolnoma uživati v tukajšnje razmere, za katere je še najbolj značilna prisotnost dveh narodnostnih skupnosti, ki jima je usojeno živeti druga ob drugi in ki ju je v prejšnjih desetletjih marsikaj ločevalo, da sta si še danes dejansko še vedno tuji. Ne bomo v tej zvezi odkrivali nobene skrivnosti, če napišemo, da se tržaška Cerkev v povojni dobi nikakor ni odlikovala v prizadevanjih, da bi se med obema narodnostnima skupnostima vzpostavili novi, pravičnejši odnosi, saj nasprotno celo lahko trdimo, da je bilo vodstvo tržaške Cerkve prej nekakšna cokla kot pobudnik ter dejavnik zblizevanja med Italijani in Slovenci v tržaški pokrajini. Dovolj je samo, če se spomnimo na dogodke iz leta 1964 in leta 1965, se pravi na afero, ki je nastala ob izvolitvi slovenskega socialista za člana tržaškega občinskega odbora.

Slovenski verniki in slovenska javnost

NAŠE GLOBOKO SOŽALJE

V soboto pozno zvečer je umrl v tržaški bolnišnici 19-letni absolvent trgovskega zavoda »Žiga Zois« in idealen slovenski fant ter športnik Albin Kalc iz Bazovice, kot žrtev prometne nesreče. Njegovi materi-vdovi in vsej družini, bratu Milanu in vsemu sorodstvu izražamo naše globoko občuteno sožalje.

na splošno bi radi, da bi se s prihodom novega škofa v Trst za vedno zaključilo določeno poglavje v tukajšnji zgodovini in da bi se zares začelo novo. V tem smislu smo prepričani, da bo novi škof našel razumevanje ne samo pri slovenskih vernikih, temveč tudi pri širši slovenski javnosti, ki si želi mirnega sožitja ter sodelovanja z državljani italijanskega jezika, seveda ob polnem spoštovanju pravic obeh skupnosti in vsakega njenega člana posebej. Prepričani smo tudi, da tržaška Cerkev v tem pogledu lahko veliko naredi.

S temi voščili in s takimi željami novega tržaškega škofa iskreno ter prisrčno pozdravlja tudi naš list in mu želi veliko uspeha pri njegovem odgovornem poslanstvu.

Obisk delegacije SZDL pri SSK

V soboto, 10. decembra, je delegacija SZDL Slovenije, ki jo je vodil predsednik Mitja Ribičič, vrnila obisk Slovenski skupnosti v deželi Furlaniji - Julijski krajini. V delegaciji SZDL Slovenije so bili tudi člana predsedstva Žiga Kimovec in Jože Hartman, predsednik severnoprimorskega medobčinskega sveta Vlado Ursič, predsednik Obalne konference SZDL Črt Kolenc in predsednik občinske konference SZDL Jesenice Zdravko Črv. V delegaciji Slovenske skupnosti pa so bili člani njenega deželne vodstva in predstavnika mladinskih komisij pod vodstvom deželnega tajnika Draža Stoke. Razgovore je spremljal tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko.

Prvi del uradnih razgovorov je potekal v dopoldanskih urah na sedežu Slovenske skupnosti v Trstu ob prisotnosti številnih predstavnikov tiska, radia in televizije tako iz Trsta kot iz Slovenije.

Najprej je predsednik SSK Andrej Bračič pozdravil goste iz Slovenije ter predstavil temeljne programske smernice strankinoga delovanja. V imenu SZDL Slovenije se je za pozdrav in povabilo zahvalil predsednik Mitja Ribičič, ki je poudaril predvsem aktualnost tega srečanja za obe strani v

V POČASTITEV 80-LETNICE
ROBERTA HAVATYJA

V počastitev 80-letnice dr. Roberta Hlavatyja bo SPD Tabor na Opčinah priredilo razstavo njegovih akvarelov in risb. Odprtje bo v soboto, 17. dec. 1977, v Prosvetnem domu na Opčinah.

O slavljenju go spregovoril slikar prof. Avgust Černigoj, prof. Milko Rener bo predstavil monografijo umetnikovih del.

Na tovariškem večeru bo nastopil domači MPZ Tabor.

Razstava bo odprta do 26. decembra vsak dan od 18. do 20. ure, ob praznikih pa od 10. do 12. in od 17. do 20. ure.

—o—

Zelo pohvalno piše o Rebulovi novi knjigi novel »Snegovi Edena« zadnja (11.) številke revije »Knjiga 77«, ki je glasilo slovenskih založb. Še posebej pohvali Rebulov jezik.

sedanji fazi uresničevanja osimskih sporazumov.

V imenu delegacije SSK je tajnik Štoka orisal najbolj aktualne probleme, s katerimi se trenutno sooča slovenska narodnostna skupnost v Italiji, od globalnega zaščitnega zakona do lokacije industrijske cone in samostojnega šolskega okraja v okviru enotne zahteve po avtonomiji slovenske šole. Njegova izvajanja so dopolnili še Aleš Lokar, Rafko Dolhar, Marjan Terpin in Damjan Paulin, s posebnim ozirom na konkretne probleme poosimskega obdobja in

Poravnajte naročnino!

aktivnega sodelovanja slovenske narodnostne skupnosti pri tem dolgoročnem procesu.

Predsednik SZDL Slovenije Ribičič je v nadaljnjem poteku razgovorov poudaril splošno koristnost stikov med matično državo in zamejskimi Slovenci. Za uspešno delo pri utrjevanju svojega položaja si narodnostne manjšine morajo pridobiti priznanje, da so samostojen subjekt in s tem enakopraven zagovornik z oblastmi države, v kateri živijo. Zelo pomembno je tudi čim bolj enotno nastopanje v postavljanju svojih zahtev. V pogojih dobrih odnosov med narodi Jugoslavije in Italije ki jih osimski sporazumi še bolj odpirajo, manjšine oprvljajo tudi koristno vlogo kot faktor novih pohelsinških stikov med narodi in državami v tem delu Evrope.

V razgovorih sta se obe strani dotaknili še drugih problemov, ki zadevajo medsebojne odnose.

Delegacija SZDL Slovenije se je na poti proti Gorici poklonila spomenu padlih na Proseku in nato položila venec k spomeniku padlim za svobodo v Števerjanu, kjer se je tudi srečala z občinskimi upravitelji z županom Klanjščkom na čelu.

V popoldanskem času so se gostje iz SR Slovenije srečali z rojaki iz Krmina in člani deželne sveta SSK, zvečer pa so se v Žabnicah srečali s Slovenci iz Kanalske doline, v imenu katerih jih je pozdravil domačin Salvatore Venosi. Tu se je nato uradni obisk delegacije SZDL Slovenije tudi zaključil.

Vse, ki bodo ob nakupu knjig
DO 31. DECEMBRA 1977 POTROŠILI NAD 25.000 LIR,
čaka

**PRAZNIČNA NAGRADA
TRŽAŠKE KNJIGARNE**
vredna 8.000 lir

Za spodbudni dar je Založništvo tržaškega tiska v sodelovanju z založbo Obzorja namenilo knjigo iz bibliofilske zbirke »Iz slovenske kulturne zakladnice« MIKLOVA ZALA. Ob prazničnih dneh pomislite na darilo, ki ne »ovene«.

tržaška knjigarna - ulica sv. frančiška 20

Slovinci obsojamo nasilje

Govor deželnega svetovavca Slovenske skupnosti Draga Štoka na manifestaciji proti nasilju v gledališču »Verdi« v Trstu.

Val nasilja je zadnje čase zajel tudi Trst, prestolnico dežele Furlanije - Julijske krajine. Ta val nas zaskrblja in vzbuja v nas protest, ker gre za širše zasnovano in organizirano nasilje, katerega cilj je zrušiti demokratski red, za katerega je darovalo življenje ogromno ljudi, ki so z lastno krvjo napisali člene republiške ustave, ki sloni na idejah demokracije, svobode, idejnega pluralizma, sožitja med narodi, ki sloni na idejah miru, dela in pravice.

Za te ideje, ki so vkovane v republiški ustavi, smo trpeli in umirali tudi mi Slovenci, zato nas nasilje, ki je zajelo Trst, prestolnico naše dežele, zaskrblja in vzbuja v nas ogorčeno nasprotovanje in glasen protest. Zato je naravno, da nam v tem trenutku gre misel k junakom, ki so pred 47 leti padli na bazovski planoti zato, ker so svoje slovensko ljudstvo hoteli rešiti fašističnih okov. In za njimi so v teh krajih padli in bili preganjani kot obsojenci posebnih sodišč številni protifašisti in Slovenci. Gorele so slovenske vasi, polnile so se ječe, množili so se konfiniranci, dokler ni proti fašizmu nastal splošen odpor, ki je dosegel svoj zmagoviti vrhunec z narodnoosvobodilnim bojem. O vsem tem prča okrog 40 spomenikov na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji, na katerih je na stotine in stotine vklesanih imen, ki nam tudi danes kličejo: Varujte svoje pravice, branite svobodo, demokracijo in enakopravnost, ne dopustite, da bi fašizem zopet dvigal pošastno glavo! Ne dovolite, da bi pluralistično urejena družba, ki sloni na republiški ustavi, bila tarča nasilja, ki jo hoče uničiti in spraviti v nered.

Številni spomeniki pričajo o trpljenju, ki je v samem Trstu prišlo do tragičnih dimenzij z zgraditvijo krematorijske peči v Rižarni. V povojnem času so bili ti spomeniki nemalokrat tarča napadov in žaljivih fašističnih skrunitev.

Ko zato tudi kot državljani slovenskega rodu, jezika in kulture protestiramo in zahtevamo od oblasti, da v kali zatrejo vsak poskus fašističnega in kakršnegakoli drugega nasilja, zahtevamo samo to, kar nam jamči ustava, ki smo jo tudi mi pomagali ustvarjati s svojim trpljenjem in s svojo jasno in zmagovito upornostjo.

Kot subjekt svojih pravic in kot aktivni graditelji boljših časov, skupno z italijanskim demokratičnim prebivalstvom, časov, v katerih ne bo več fašističnega nasilja, v katerih ne bo nikakega nasilja in nestrpnosti; v katerih bo sožitje in sodelovanje med tukajšnjimi ljudstvi in obmejnimi narodi doseglo nove čase, v katerih bodo pravice slovenske narodne skupnosti dokončno pravično urejene z globalnim zaščitnim zakonom, želimo, da bi današnja manifestacija, ki je za nas velike važnosti, bila nov mejnik v našem prostoru in bila trdna osnova za bodoče čase.

KNJIGA O NOB V DOLU

Ob letošnjem odkritju spomenika padlim pred nekaj meseci v Dolu je izšla obsežna knjiga z naslovom »Dol skozi boj do svobode«, ki jo je napisal mladi domačin Milan Pahor. Pri tem delu mu je pomagal uredniški odbor v naslednji sestavi: Viviana Berlot, Bernard Frandolič, Savina Gergolet, Janko Heric, Angel Pahor, Milan Pahor in Jordan Vižintin. Zajetna knjiga obsega 218 strani besedila v slovenščini, ostale (od strani 219 do 234) pa so napisane v italijanskem jeziku in pomenijo povzetek vsebine knjige.

Knjiga je izšla ob pomembnem krajevnem dogodku, to je odkritju spomenika padlim, zato je povsem naravno, da je večji del vsebine zajel obdobje narodnosvobodilnega boja, vendar je avtor na začetku knjige na kratko podal tudi starejši zgodovinski razvoj Dola oziroma njegovih zaselkov

Novice z Goriškega

Pretekle dni smo na Goriškem zabeležili več glasbenih dogodkov. V soboto, 10. t.m., je v palači Attens v okviru abonmajskih koncertov nastopil oktet APZ »Tone Tomšič« iz Ljubljane, naslednjega dne popoldne je v Kulturnem domu v Sovodnjah gostoval pevski zbor »Rož« iz Šentjakoba na Koroškem, zvečer pa so v domu »Anton Gregorčič« v Štandrežu nastopili trije glasbeniki: pianist Hubert Bergant, tenorist Ludvik Ličer in violinist Alfredo Marcosig.

V petek, 9. t.m., je bila v klubu »Simon Gregorčič« v Gorici predstavitev Jadranskega koledarja in ostalih publikacij, ki podobno kot prejšnja leta spremljajo ta tradicionalni zamejski koledar. Poleg koledarja opozarjamo naše bralce predvsem na Gradnikovo knjigo »Krvavo Posočje«, v kateri opisuje boje na soški fronti v letih 1915-1917, ki so v veliki meri potekali prav v naših krajih.

Izšel je Goriški letnik 1976, zbornik Goriškega muzeja v Novi Gorici. V njem je objavljenih več člankov, ki obravnavajo preteklost na Goriškem, od katerih opozarjamo na razpravo dr. Iva Juvančiča o goriškem nadškofu Carlu Margottiju in njegovem odnosu do narodnoosvobodilnega boja. V isto obdobje sega tudi pismo dr. Engelberta Besednjaka, napisano na Silvestrovo leta 1944 v Beogradu in poslano duhovniku ter nekdanjemu poslancu v rimskem parlamentu Virgilu Ščeku. Pismo je v rubriki »Dokumenti« objavljeno v celoti in obzloženo s kratkim komentarjem.

od srednjega veka do začetka druge svetovne vojne.

Časovne, vsebinske in finančne omejitve avtorju niso dovoljevale, da bi napisal izčrpnjšo zgodovino tega kraja od najstarejših časov do danes, kljub temu pa mu je uspelo, da je bralcu podal vsaj glavne črte zgodovinskega dogajanja, najbolj temeljito pa je obdelal narodnoosvobodilni boj. Škoda, da ni izčrpnjeje raziskal tudi časa med obema vojnama, saj bi o tem našel obilo podatkov v časopisih, prav tako pa bi si lahko pomagal tudi s pričevanji še živelih domačinov.

Sicer pa so se pomanjkljivosti zavedali tudi sam pisec in sodelavci, ki so knjigo pomagali sestavljati. Prvotno so namreč nameravali izdati le skromno priložnostno brošuro ob odkritju spomenika, sčasoma pa jim je gradivo tako naraslo, da ga je bilo za celo knjigo, zato se jim je zdelo škoda, da bi ostalo neizkoriščeno. Časovna stiska je preprečila, da bi enotneje oblikovali besedilo in preverili podatke. Treba pa je priznati, da je avtor pri pisanju knjige uporabljal pravilno zgodovinopisno metodo, saj je s pomočjo številnih opomb jasno razvidno, kaj je prevzeto iz literature oziroma iz zgodovinskih virov, z opombami pa so posebej

Odbor za gradnjo Kulturno športnega središča v Gorici

Vljudno vabimo na svečanost ob postavitvi temeljnega kamna Kulturno-športnega središča ter vzidavi spominske limestine, ki bo na gradbišču v Ulici Brass v Gorici v nedeljo 18. decembra ob 10.30.

označena tudi osebna pričevanja udeležencev posameznih dogodkov. Knjigo poživljajo številne fotografije in zemljevidi.

Knjiga »Dol skozi boj do svobode« je prvi tovrstni poskus prikaza novejšega zgodovinskega dogajanja v naših krajih na Goriškem, zato zasluži vso pozornost bralca.

»Mini Cecilijanka« v Gorici

V četrtek, 8. t.m., je bila v Katoliškem domu v Gorici tradicionalna »mini Cecilijanka«, na kateri vsako leto nastopajo otroški pevski zbori iz mesta in okolice. Ta revija daje našim otrokom priložnost, da tudi širšemu občinstvu in ne samo domači javnosti, kjer pogosteje pojejo tako na šolskih proslavah kot tudi pri nedeljskih mašah, pokažejo, kaj so se naučili pri pevskih vajah. Na »mini Cecilijanki« vsakokrat beležimo visoko udeležbo poslušavcev, ki skoraj dosega tisto na »Cecilijanki« odraslih pevskih zborov.

Na četrtekovem nastopu v Gorici so v prvem delu nastopili odtroški pevski zbori iz Doberdoba, Sovodenj, Rupe - Peči in Štandreža, ob zaključku prvega dela revije pa je stopil na oder še sekstet iz Rupe - Peči. Drugi del prireditve je pričel otroški pevski zbor iz Krmina - Plešivega, nato so nastopili otroci iz Podgore, Števerjana in Gorice. »Mini Cecilijanko« je zaključil skupen nastop vseh nastopajočih pevcev, ki so pod vodstvom Iva Bolčina in ob spremljavi pianista Gabrijela Devetaka zapeli znano versko popevko »In polje prepeva«.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O novi izdaji Megiserjevega slovarja

V zadnjem času skoro z mrzlično naglico izhajajo (npr. pri Trofenikovi založbi v Münchenu) dela, ki hočejo izpolniti vrzel, ki jo je pustilo dosedanje slavistično delovanje, namreč zbiranje gradiva za znanstveni besednjak nekdanje slovenščine in za zgodovino slovenskega jezika. Med taka dela spada tudi nova izdaja Megiserjevega besednjaka, tokrat v slovensko-latinsko-nemški obliki, v priredbi Jožeta Stabeja in v založbi Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ljudem, ki se ne zanimajo za jezikoslovje oziroma za zgodovino slovenskega jezika, ta vest ne pove bogve kaj. Toda za tiste, ki težko

pa se takorekoč sploh ni predavalo, kar je bila slovenščina pojmovana samo kot nekdanji dialekt staro-cerkveno-slovanskega oziroma hipotetičnega skupnega slovanskega jezika tistega časa. Šele v novejšem času je prodrila zavest o individualnosti slovenskega jezika tudi v starejših časih. In ta zavest je poživila zanimanje za vse jezikovne dokumente o nekdanji slovenščini, od takomenovanih brižinskih, t.j. freisinških spomenikov do Trubarjevih, Dalmatinovih in Bohoričevih del ter do Hieronymusa Megiserja, ki je bil Nemeč, dober jezikoslovec in sošolec ter prijatelj Jurija Dalmatina ter obeh Trubarjevih sinov, s katerimi je skupaj študiral v Tübingenu. To mu je vzbudilo zanimanje in spoštovanje do slovenščine, katero je potem sprejel v svoj slovar mnogih jezikov »Thesaurus polyglottus«, ki je bil natisnjen leta 1603 v Frankfurtu.

V slovarju je 6 tisoč slovenskih besed iz 16. stoletja. Mnoge od teh so se ohranile do danes celo večina, precej pa jih je tudi že izumrlo ali pa so bile izločene iz knjižnega jezika. Toda Megiserjev slovar nam kaže, kako so Slovenci govorili v njegovem času in kakšen je torej bil takrat naš jezik. S primerjavo med današnjim in takratnim slovenskim jezikom, pa tudi s še starejšimi oblikami se bo dalo prej ali slej napisati znanstveno delo o razvoju slovenskega jezika neodvisno od dosedanjih teorij o staro-cerkveno-slovanskem predniku našega jezika. Tako je ta Megiserjev slovar v priredbi zaslužnega jezikoslovca Jožeta Stabeja veliko važnejše delo, kot bi kdo sodil na prvi pogled. Hkrati nam potrjuje, kar smo sicer že vedeli, a česar se premalo zavedamo, da je bila slovenščina tudi pred stoletji cenjen in pomemben jezik, čeprav danes mnogi med nami samo javkajo nad njeno preteklo in sedanjo usodo in bi jo najrajši zamenjali za kak drug jezik.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB
Trst — ulica Donizetti 3

V soboto, 17. decembra bo kazal svoje barvne diapozitive o Sveti deželi in nas povedel v kraje Jezusovega rojstva

dr. LOJZE ZUPANČIČ

Začetek ob 19.30. Vabljeni!

Založništvo tržaškega tiska je te dni izdalo

DNEVNIK IN SPOMINSKO KNJIGICO
IZ FAŠISTIČNIH ZAPOROV

Predstavitve izrednega knjižnega albuma iz leta 1943 bo v torek, 20. t.m., ob 17.30 v Tržaški knjigarni.

Sodelovali bodo avtor dnevniških zapiskov Milko Škrab, avtor spremne besede Boris Race in opremljevalec Klavdij Palčič.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst, ul. Sv. Frančiška 20

čakajo, da bi tudi Slovenci končno že enkrat dobili svoj zgodovinski besednjak in zgodovino našega jezika v pravem pomenu besede, je objava Megiserjevega slovarja razveseljivo dejstvo. S tem je napravljen korak naprej. In to važen korak. Po eni strani nas je, kot rečeno, približal objavi celotnega znanstvenega slovarja starega slovenskega besedja, po drugi strani pa nas je prav za toliko vrnil nazaj na pravo pot do tega cilja. Dozdaj je namreč veljalo, da izvira slovenščina bolj ali manj direktno iz staro-cerkvene slovanščine, kar so učili na univerzi dolga desetletja. Študentje so morali gutiti staro cerkveno slovanščino v vseh njenih oblikah, o pravi zgodovini slovenskega jezika

Predstava Nušičeve »Oblasti«

S premiero Nušičeve »Oblasti«, v režiji beograjskega gosta Miroslava Beloviča, ki bo v petek 16. t.m. ob 20.30 v Kulturnem domu, stopa Stalno slovensko gledališče v višek letošnje sezone, v kateri je gledališka publika lahko že videla uspešne uprizoritve »Veronike Deseniške« in »Bunkerja« ter predstave »Ze čriček prepeva« v uprizoritvi Drame SNG iz Maribora. Poleg predstav iz rednega programa se je tržaškemu občinstvu v gledališču Rossetti predstavilo tudi Narodno pozorišče iz Beograda z odlično predstavo »Primorske zdrahe«.

Miroslav Belovič je uprizoritvi prvič dal celovit videz s svojo adaptacijo dela. »Oblast«

predstavlja Nušičevo duševno oporoko. Režiser in adaptator je svoj načrt z ansamblom SSG v celoti izpolnil.

V glavnih vlogah nastopajo Zlata Rodošek, Silvij Kobač, Anton Petje in Alojz Milič. Kostume je pripravila priznana jugoslovanska kostumografinja Slavica Lalicki, sceno pa stalni sodelavec tržaškega gledališča Sveta Jovanovič.

—o—

V nedeljo 18. decembra bo ob 17. uri nastopil v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu

ANSAMBEL EXPLORER 74

Vljudno vabljeni!

KNJIGE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE
PRIHAJAJO

Knjižna zbirka Goriške Mohorjeve družbe za leto 1978 je dotiskana in jo bodo začeli razpošiljati ob koncu tega tedna.

Zbirko sestavljajo: koledar za leto 1978, knjiga spominov, ki jo je napisal pokojni Janez Hladnik »Od Triglava do Andov«, zbirka pravljic za otroke »Zlate slive« in četrti snopič »Primorskega biografskega leksikona«, na katerem je s toliko vnemo delal do nedavno umrli mons. Rudolf Klinec, ki je bil tudi eden njegovih pobudnikov.

Zbirka bo stala 8.500 lir.

—o—

GLASBENO MATICA — TRST
Koncertna sezona 1977-78
Četrti abonmajski koncert

V torek, 20. decembra 1977, ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu

SIMFONIČNI ORKESTER RTV - LJUBLJANA

Dirigent: SAMO HUBAD
Solist: ALEKSANDER VODOPIVEC - klavir
Na sporedu: Vrabec, Gershwin, Beethoven

Rezervacija, prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (ul. R. Manna 29, tel. 418-605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

—o—

Iz Goriške

SLOVENSKA SKUPNOST — GORICA

v a b i n a

PROSLAVO 30-LETNICE SAMOSTOJNEGA
POLITIČNEGA NASTOPANJA

ki bo v deželni dvorani ERSa v Gorici v nedeljo 18. t.m. ob 17. uri.

Nastopajo pevski zbori:

Hrast iz Doberdoba, Marij Kogoj od Sv. Ivana pri Trstu, Mirko Filej iz Gorice.

Osrednji govor: deželni svetovalec Drago Štoka.

Varčevalna akcija...

(Nadaljevanje s 3. strani)

ni kampanji kot ugledu občine. Za nadzorstvo poziva občinska uprava k sodelovanju vse potrošnike.

K varčevalni kampanji, po kateri je dovoljeno do konca mesca prodajati samo po tekočih cenah ali še bolje po znižanih, se je doslej prijavilo okrog 200 prodajalnih živilskega in drogerijskega sektorja, med katerimi so tako zadruga kot veleblagovnice.

Potrošniki — kot je bilo iznešeno na tiskovni konferenci — upravičeno pričakujejo, da bo varčevalna kampanja zajela tudi oblačilni sektor in razno drugo blago, ki pride ob praznikih v poštev za darila. Ravno oblačila so v Trstu dražja kot drugod po Italiji, na kar vpliva tudi obsežno povpraševanje kupcev z onstran meje. Septembra so cene v oblačilnem sektorju poskočile za 7,2 odst. in za nadaljnji poldrugi odstotek oktobra.

Naj zaključimo: kampanja za pobijanje cen v našem mestu je vsekakor koristna. Koliko pa bo uspela, bo odvisno predvsem od trgovcev in delno tudi od kupcev.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Dobičkarstvo in srce

Naslov je kaj primeren za eno tistih romantičnih uspešnic, ki jih bohota rosa z oči in ganotje milo čutečih src, saj sta v njem zapopadeni obe osnovni sestavini takih zgodb: srce in denar. Pripoved, ki se bo spletla v današnjem nadaljevanju, pa je resnično kaj malo romantična. Glavni junak je povprečen, s telesno težo in duševnimi skrbmi preobremenjen človek razvitih dežel, ki svoje in družbene nevroze odganja s premastno in preobilno hrano. Srce ni pesniška podoba za čustvo, ampak krvavo resničen človeški organ z zamaščenimi žilami in brez utripa na secirni mizi patologa. Denar: tega je res precej, je pa neoseben, saj se neutrudno steka v orjaške proračune velikih mednarodnih gospodarskih družb. Na pretek je še interesnih navzkrižij in spletk, a tudi te so nekam neosebne in človeškim razsežnostim odtujene...

Desetega decembra 1972 se je ugledni časnik New York Times spomnil 65. obletnice dne, ko je bila prvič v človeški zgodovini narejena diagnoza srčne kapi pri živem bolniku. Pred letom 1912 so take primere pripisovali srčni nezadostnosti in pri obdukcijah ugotavljali prisotnost strdi in ozkih grl v srčnem ožilju, ki so skupno povzročili, da je srce prenehalo biti. Doktor James B. Herrik, ki je prvi postavil to daljnovidno diagnozo, se je »zaradi svojega precej radikalnega stališča« celo leto ni upal sporočiti zdravniški javnosti. Res se za to odkritje dobrih deset let ni nihče zmenil, še najmanj pa ugledni profesorji medicine. V naših dneh vemo, da je na deset smrti v razvitih deželah štiri pripisati srčni kapi. Skupaj z rakom, motnjami krvnega pretoka in avtomobilskim prometom je to ena največjih morilk dvajsetega stoletja. Splošno razširjeno mnenje v znanstvenih krogih pripisuje rast srčnih obolenj preobilni in premastni hrani, ki poveča krvni holesterolni odstotek. Očitki letijo zlasti na račun takoimenovanih nasičenih, v prvi vrsti živalskih maščob, ki so bile pri kuhi izpostavljene precej visokim temperaturam, kot se to dogaja na primer pri cvrtju. Na notranjih stenah ožilja se stvorijo mastni strdkci, ki počasi, a neizbežno ožijo notranji premer žile. Če se kak tak strdek odtrže s stene in preide v krvni obtok, se lahko v njem poveča. Ker sedaj pristojuje s krvnim tokom, lahko zaide tudi do srčnega ožilja in ga začepi. Pri tem del srčne mišice, ki ga je oskrbovala zamašena dovodnica, odmre. To je mehanizem, ki se skriva za grozno besedo infarkt. Čeprav bomo v naslednjih nadaljevanjih opisali tuudi mnenje zdravstvenih delavcev, ki vidijo vzroke drugje, danes splošno velja, da je takoimenovano koronarno tveganje (to je verjetnost infarkta) tesno povezano s količino holesterola v krvi in tvorbo arteriosklerotičnih strdkov na stenah ožilja. V Kanadi, na Švedskem, Norveškem in Finskem so na primer državni zdravstveni organi uradno priznali pomen, ki ga ima za padec srčnih obolenj zmanjšanje nasičenih maščob v prehrani.

ZDA, ali bolje Federal Drug Administration (zvezno telo, ki nadzoruje zdravila in hrano),

so šle čisto svojo pot. Leta 1959 je bil namreč odobren pravilnik ki med drugim trdi: »FDA smatra, da je vsaka izjava na konfekcijah olja ali živilskih maščob, ki bi odkrito ali prikrito navajala k domnevi, da take maščobe zmanjšujejo ali zdravijo srčna obolenja, lažna in v nasprotju z zveznim zakonom FDC.« Ta določba je od samega začetka izzvala zelo ostre reakcije v zdravstvenem telesu ZDA in pri organizacijah, ki ščitijo koristi potrošnika. Pravijo namreč, da je s to tezo FDA odvrnila industrijo od tega, da bi pri izdelovanju sladkarij, sirov in druge prehrane uporabljali malo, in sicer nenasičenih, maščob. Preprečila jim je, da bi z reklamo razglasili prednosti, ki jih ima za zdravje tak tip prehrane. FDA je torej usmerila ameriško prehrano v napačno smer in je na tak način pomagala širiti resna bolezenska stanja, ali jih vsaj ni pomagala preprečevati. FDA je v polemiki, ki je sledila, trmasto vztrajala, in še vztraja na svojem.

Za nas bo morda zanimiva obrobna epizoda iz te polemike. Ko je American Heart Association, najvplivnejša organizacija, ki se bavi s proučevanjem in preprečevanjem srčnih bolezni, uradno priporočila, naj bi skušali živalske maščobe v človeški prehrani čim bolj nadomestiti z rastlinskimi, da bi tako zmanjšali tveganje, da pride do srčnih napadov, je to izredno godilo tudi nekaterim gospodarskim interesom. Priporočilo so namreč utemeljili na podlagi statističnih podatkov, ki so dokazali zvezo med količino in kakovostjo zaužitih maščob, krvno holesterolno količino in pogostnostjo srčnih napadov. Tega so bili zelo veseli izdelovalci margarine in drugih rastlinskih maščob, prav tako pa tudi družba Merrell, saj so njene delnice takoj poskočile. Leta 1960 so bili poslani na trg preparat MER 29, ki zmanjšuje krvni holesterolni odstotek.

S. M.

SESTANEK SLOVENSКИH STUDENTOV PRAVA NA TRŽASKI UNIVERZI

Dne 14. decembra se je sestel v prostorih tržaške univerze kolektiv slovenskih študentov pravne fakultete, ki je tako obnovil svoje delovanje v novem akademskem letu. Razveseljivo je dejstvo, da se je srečanja udeležilo več študentov, ki so vpisani v prvi letnik. Trenutno je vseh vpisanih nad 30. Prisotni so kritično pregledali dosedanje delovanje in se pogovorili o možnostih bodočih skupnih pobud.

V obdobju, ki bo za slovensko manjšino zelo pomembno, saj pričakujemo v naslednjem letu zakon o globalni zaščiti naše narodnostne skupnosti, želijo tudi slovenski študentje prava prispevati k boljšemu poznavanju naše problematike v okviru svoje fakultete. V tej smeri mislijo prirediti kako okroglo mizo ali drugo podobno iniciativo. Govorili so tudi o nujnosti, da se na fakulteti upošteva stvarnost v naših krajih in v matični domovini, kar naj bi se izražalo tudi v študijskih programih. Člani kolektiva mislijo stopiti v stik z ljubljansko pravno fakulteto in z njenimi slušatelji.

Ob koncu so udeleženci izrazili upanje, da se bodo tudi slovenski kolegi ostalih fakultetah sestali, in da se bo tako še olajšalo gibanje slovenskih študentov na tržaški univerzi, ki je zaživelo v preteklem akademskem letu. V prihodnjih mesecih bo dal kolektiv pobudo za skupno zborovanje, na katerem naj se preveri delovanje na posameznih fakultetah.

—o—

VELIKO SREČE!

V ponedeljek, 12. t.m. sta se poročila v župni cerkvi na Opčinah Davor Sinigoj, uradnik openske Hranilnice in posojilnice, in Betty Starc iz ugledne openske družine. Veliko sreče v zakonu jima voščijo prijatelji in prijateljice. Voščilo se pridružuje tudi Novi list.

DVA ASA NA ELANKAH

Že po prvih štirih tekmah za svetovni pokal v alpskem smučanju smo dobili potrdilo — če smo ga sploh potrebovali —, da švedski as Ingemar Stenmark nima resnega nasprotnika v obeh slalomih. Toda primer Stenmarka je le potrditev, medtem ko visoka uvrstitev mladega slovenskega smučarja Bojana Križaja predstavlja pravo presenečenje, morda ne toliko za smučarske strokovnjake kot pa za široko publiko. Še v lanski sezoni se je Bojan moral boriti za vstop v prvo jakostno skupino, bil je nestalen, saj je moral voziti na vse ali nič, in tako se je večkrat zgodilo, da je iz prevelike vneme zgrešil vratca, padel ali pa bil izločen. Šele proti koncu sezone je šlo bolje. S temi rezultati pa se je polagoma pomikal višje na FIS lestvici in na začetku letošnje sezone prešel v prvo jakostno skupino. Pri tem pa ga je nekoliko oškodoval novi pravilnik, kajti po novem drugi tek ne favorizira več prve jakostne skupine, pač pa tekmovalce, ki so se najbolje izkazali v prvem teku.

Toda Bojan je obšel tudi to oviro. Na dosedanjih treh nastopih je bil že v prvem teku med najboljšimi in se je vedno uvrstil med prvo deseterico, tako da ima zdaj z enim tretjim, enim osmim in enim devetim mestom skupno že 20 točk na lestvici za svetovni pokal. V vrhunskem merilu sicer še precej zaostaja za

Stenmarkom, ki jih ima 75, največ, kar se je sploh dalo doseči, vendar moramo upoštevati razliko v letih. Tudi Stenmark je moral položiti — kljub svojim izrednim naravnim talentom — davek novinca, ko se je polagoma prebijal med vidnejše smučarske osebnosti in to v letih, ko je »valanga azzurra« (modri plaz) s Thoenijem, Grosom, Strickerjem, Radicijem in drugimi

Stenmark in Križaj imata več sličnih potez, ki ne zadevajo zgolj slog — okroglo zavijanje okrog vratc namesto nekdanjega Thoenijevega rezanja zavojev, in naravne talente, smučata pa se tudi z enakimi smučmi. Oba tekmujeta s posebnimi dilcami begunjske tovarne »Elan«. In prav po dosedanjih rezultatih sodeč so elanke glavni protagonist svetovnega pokala 1977/1978. Z vedno vidnejšimi uspehi Bojana Križaja so namreč v Begunjah dokazali, da izdelujejo smuči svetovnega formata, ki se lahko ne samo kosajo, pač pa tudi prekašajo razne avstrijske, francoske in italijanske tovarne. Tako postaja »Elan« znamka, ki pridobiva na ugledu. Fischer, Kneissl in Rossignol pa zaostajajo. Če bo šlo v tem tempu dalje, tedaj ne bo več primerov tatvin Klammerjevih smuči znamke Fischer — da bi s kemijskimi preizkusi ugotovili sestavo plastičnih oblog —, pač pa se bo pričela kraja elank. Kaj takega pa še do pred nekaj leti nikakor ne bi pričakovali.